23/09/2021

Ο Λόγος του Μητροπολίτου στα θύματα της Μικρασιατικής Καταστροφής

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ιεραπύτνης και Σητείας

Παραθέτουμε τον Λόγο του Σεβ. Μητροπολίτου Ιεραπύτνης και Σητείας κ. Κυρίλλου στο μνημόσυνο των θυμάτων της Μικρασιατικής καταστροφής (Ιερός Ναός Παναγίας Ελεούσας Ιεράπετρας, Κυριακή 19/9/2021):

Στο σημερινό Ευαγγελικό ανάγνωσμα της Κυριακής μετά την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού, αγαπητοί μου αδελφοί, ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός προαναγγέλλοντας τον σταυρικό του θάνατο, εκθέτει με σαφήνεια στους μαθητές του τις τρεις απαραίτητες προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να έχει εκείνος που θέλει να τον ακολουθήσει και να γίνει γνήσιος μαθητής Του: «Όστις θέλει οπίσω μου ακολουθείν, απαρνησάσθω εαυτόν και αράτω τον σταυρόν αυτού, και ακολουθείτω μοι» (Ματθ. 16,24). Δηλ. θα πρέπει δηλ. πρώτα να απαρνηθεί τον εαυτό του,

ύστερα να σηκώσει τον προσωπικό του σταυρό και τέλος πιστά να τηρήσει τις εντολές του.

Ο Χριστός, που δεν εξαναγκάζει κανέναν να τον ακολουθήσει, καθώς σέβεται απόλυτα την προσωπική ελευθερία του κάθε ανθρώπου, καλεί οι μαθητές του να αρνηθούν ό,τι αγαπούν περισσότερο, τον ίδιο τους τον εαυτό και την ασφάλεια μιας άνετης και καθωσπρέπει ζωής, και να ακολουθήσουν τον δρόμο της αγάπης και της θυσίας. Ταυτόχρονα τους βεβαιώνει πως μόνον όσα θυσιάσουν θα κερδίσουν πραγματικά, λέγοντας: «ος δ' αν απολέση την ψυχήν αυτού ένεκεν εμού, ευρήσει αυτήν» (Ματθ. 16, 24-25) Δηλ. όποιος χάσει τη ζωή του εξαιτίας μου αυτός θα τη σώσει. Πρόκειται για μια πρόταση του Χριστού που προσκρούει, όπως και ο ίδιος ο Σταυρός του Κυρίου, σε κάθε ανθρώπινη λογική.

Ο δρόμος του Σταυρού, που οφείλει να ακολουθεί κάθε πιστό τέκνο της Εκκλησίας από την ημέρα της Βάπτισής Του, είναι όντως δύσκολος και ανηφορικός. Είναι ο σταυρός αμφιλεγόμενο σύμβολο, αφού ο ίδιος ο απόστολος Παύλος, ο οποίος κατέστησε τον σταυρό κέντρο της θεολογίας του, δεν θα διστάσει να παραδεχτεί ότι το κήρυγμα για τη σταυρική θυσία του Ιησού Χριστού είναι για την ανθρώπινη λογική και τους λογικά σκεπτόμενους ανθρώπους «μωρία» (Α΄ Κορ 1,18).

Και πράγματι κανείς ηγέτης του κόσμου τούτου δεν θα σκεφτόταν ποτέ να κάνει έμβλημά του το σύμβολο της ατίμωσης και του θανάτου, όπως ήταν την εποχή του Χριστού ο σταυρός. Αυτός όμως ο ατιμωτικός θάνατος του Σωτήρα Χριστού πάνω στον σταυρό κατανοείται από τους χριστιανούς ως η υπέρτατη θυσία για τη σωτηρία των ανθρώπων και αποτελεί σύμβολο της δύναμης του Θεού. Αυτόν αντιπαραθέτουν οι ορθόδοξοι Χριστιανοί απέναντι στον οπτιμισμό των ανθρωπιστών, στα οικονομικά συστήματα των καπιταλιστών και των μαρξιστών, στον υλισμό και στον πραγματισμό των τεχνοκρατών. Το πολίτευμα του Σταυρού είναι το μόνο από τον οποίο έχει ανάγκη σήμερα ο κόσμος, καθώς ο σύγχρονος άνθρωπος αν και έχει κατακτήσει περισσότερα από οποιαδήποτε άλλη εποχή, έχει χάσει τη νοηματοδότηση της ζωής του και όλα όσα νόμιζε ότι κατέκτησε:

1. *Στήριξε τις ελπίδες του για ασφάλεια στα όπλα και ανέπτυξε ένα τεράστιο εξοπλιστικό πρόγραμμα, όμως σήμερα σε μια παγκόσμιας περίοδο πανδημίας οι άνθρωποι αισθάνονται περισσότερο ανασφαλείς από ποτέ.*
2. *Αναζήτησε την επικοινωνία και την επαφή με τους συνανθρώπους του και ανέπτυξε στον ύψιστο βαθμό τις τηλεπικοινωνίες και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης, όμως ο άνθρωπος σήμερα διαπιστώνει ότι, η πραγματική επαφή, η ανθρώπινη επικοινωνία και αλληλοκατανόηση έχει γίνει δυσκολότερη από ποτέ.*
3. *Στήριξε τις ελπίδες του για άνετη ζωή στην οικονομική ανάπτυξη και ακολούθησε διάφορα οικονομικά μοντέλα, για να διαπιστώσει τελικά ότι τα δύο τρίτα του πληθυσμού της γης πλησιάζουν τα όρια της εξαθλίωσης και*

χιλιάδες άνθρωποι πεθαίνουν από την πείνα.

4. *Στήριξε τις ελπίδες του για μακροζωία στη χημεία και στα φάρμακα, για να διαπιστώσει σήμερα ότι η ζωή του, αν και επιμηκύνθηκε, έγινε περισσότερο κενή από ποτέ.*
5. *Αναζήτησε την ευημερία στην τεχνολογία, για να διαπιστώσει σήμερα ότι η εξαντλητική χρήση των πόρων της γης επέφερε την κλιματική αλλαγή και έφερε όλο τον πλανήτη στο χείλος της καταστροφής.*

Έτσι, παρόλο που η σημερινή εποχή είναι η καλύτερη από άποψη τεχνολογικών επιτευγμάτων, ταυτόχρονα και η χειρότερη λόγω των συνεπειών αυτών ακριβώς των επιτευγμάτων. Και ο άνθρωπος διαπιστώνει ότι χάνει όλα όσα νόμιζε ότι κέρδισε, και εναγωνίως ψάχνει να βρει καινούργια στηρίγματα και νέους προσανατολισμούς στη ζωή του.

Βλέποντας σήμερα τα πράγματα πιο ψύχραιμα και αντικειμενικά διαπιστώνει κανείς ότι πολλοί άνθρωποι δεν ζουν και δεν θέλουν να ζήσουν το πολίτευμα του Σταυρού. Επέστρεψαν οι δεισιδαιμονίες και οι προλήψεις των πιο σκοτεινών εποχών της ανθρωπότητας και, μάλιστα, κυριαρχούν και καθορίζουν ακόμη και τη ζωή των χριστιανών. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός «επαγγελματιών» της εξαπάτησης του κόσμου και της εκμετάλλευσης και της ανασφάλειας που γεννά η κρίση: Αστρολόγος, οραματιστής, μελλοντολόγος, καφεμάντης, χαρτομάντης, ταρομάντης, κρυσταλλομάντης, ερμηνευτής ονείρων, ειδικός στη μεταφυσική, στις καρμικές σχέσεις, στις εξακριβώσεις προτέρας ζωής, στην ερωτική συνάστρια, στη διόραση, στον μαγνητισμό, στην ενίσχυση της αύρας, στις επανασυνδέσεις σχέσεων, στο λύσιμο μαγείας, στο κοκκαλάκι της νυχτερίδας, στο κινέζικο ωροσκόπιο, στο αστρολογικό Φενκ-σουϊ, στα ρουνικά σύμβολα, στα αιγυπτιακά φυλακτά, στα ξόρκια, στα φίλτρα, στα έλαια, στις αναγεννησιακές συνταγές, στη μαντεία με κουκιά, αλλά και άλλα περίεργα, όπως τα τσάκρα και τα τάντρα, που έχουν σχέση με τη θεά Σίβα. Ακόμα και η Ορθόδοξη πίστη μοιάζει να έχασε το πραγματικό της νόημα και έγινε σύνθημα και ιδεολόγημα, καθώς ούτε από τον χώρο της Εκκλησίας απουσιάζουν δυστυχώς ανάλογα φαινόμενα, αν και με διαφορετικές ονομασίες: Γνήσιοι Ορθόδοξοι, Ενιστάμενοι, Αποτειχισμένοι, δήθεν «επόμενοι τοις αγίοις Πατράσι», των οποίων όμως τα συγγράμματα ουδέποτε έκαναν τον κόπο να τα μελετήσουν μέσα στην ιστορική τους, πολιτισμική και κυρίως πνευματική συνάφεια, αλλά τα χρησιμοποιούν ως συνθήματα που τα στρέφουν εναντίον οποιουδήποτε δεν ακολουθεί τον ολισθηρό δρόμο τους, όπως συμβαίνει αυτή την περίοδο με τους αντιεμβολιαστές και τους αρνητές της τήρησης των μέτρων προστασίας από τή διάδοση της πανδημίας του κορωνοϊού. Οπότε φαίνεται να βρίσκει και σήμερα την εκπλήρωσή της η γνωστή προφητεία του προφήτη Ησαΐα: Ο Κύριος λέει: «Ο λαός αυτός έρχεται κοντά μου μόνο με τα λόγια και με τιμά μόνο με τα χείλη του· η καρδιά τους όμως βρίσκεται πολύ μακριά από μένα» (Ησ. 29:13).

Όμως, όπως λέει ένας σύγχρονος Αγιορείτης Γέροντας «Αν και εμείς δεν σηκώσουμε τον σταυρό τον δικό μας, αν δεν συμμετέχουμε στον Σταυρό του Χριστού, τι Χριστιανοί είμαστε; Διότι Χριστιανός είναι εκείνος ο οποίος μιμείται τον Χριστό, εξ ου και Χριστιανός. Και μιμείται τον Χριστό σε όλη του την ζωή, ακόμα και στον σταυρικό Του θάνατο. Και συσταυρούται με τον Χριστό, για να συναναστηθή μαζί Του και να περιπατήση «εν καινότητι ζωής» (Ρωμ. στ' 4), καθώς λέγει ο θείος Απόστολος Παύλος. Χριστιανός χωρίς σταυρό και αγώνα δεν νοείται. Χριστιανός που ακολουθεί ένα εύκολο δρόμο δεν νοείται. Ενόμισαν και νομίζουν μερικοί, ότι Χριστιανός είναι να τηρεί κανείς μερικές ηθικές εντολές και να καλοπερνάει στην ζωή του, να έχει ανέσεις, να έχει μία ευημερία ανθρώπινη και να έχει μία ζωή ανθρωπίνως εξασφαλισμένη. Αλλά δεν είναι αυτός ο Χριστιανός. Χριστιανός είναι εκείνος ο οποίος κάθε ημέρα αγωνίζεται. Αγωνίζεται για να

αγαπήσει τον Θεό. Αγωνίζεται για να αγαπήσει τον αδελφό του, αγωνίζεται για να ξεριζώσει από μέσα του τον εγωισμό και τα άλλα πάθη, τα οποία σκοτίζουν τον νου του ανθρώπου και αιχμαλωτίζουν την καρδιά του» (+Αρχιμ. Γρηγόριος Καψάνης). Γι' αυτό η Αγία μας Εκκλησία έχει καθιερώσει τον πνευματικό αγώνα, την άσκηση, τη νηστεία, την προσευχή, που δεν είναι μόνον για τους Μοναχούς αλλά και για τους Χριστιανούς. Κατά τα θεόπνευστα λόγια της Γραφής «και ολίγα παιδευθέντες μεγάλα ευεργετηθήσονται, ότι ο Θεός επείρασεν αυτούς και εύρεν αυτούς αξίους εαυτού» (Σοφ. Σολομ.).

Επομένως ο σταυρός είναι δώρο του Θεού και απόδειξη της αγάπης Του, είναι σκάλα που μας ανεβάζει στον ουρανό. Και η αιώνια ζωή δεν είναι μόνο μελλοντική κατάσταση, αλλά αρχίζει και την προγευόμαστε από αυτήν τη ζωή. Οι άγιοι της Εκκλησίας μας από εδώ, από αυτή τη ζωή, ήταν άγιοι, για το λόγο αυτό ακούσαμε τον Χριστό να λέει στο σημερινό Ευαγγελικό ανάγνωσμα: «εισί τινες των ώδε εστηκότων, οιτινες ου μη γεύσωνται θανάτου έως αν ίδωσι την βασιλείαν του Θεού εληλυθυίαν εν δυνάμει» δηλ. υπάρχουν μερικοί από αυτούς πού στέκονται εδώ, οι οποίοι δεν θα γευθούν θάνατο, έως ότου ιδούν τη βασιλεία του Θεού να έρχεται με δύναμη.

Αχθοφόροι του βαρέως Σταυρού του Γένους μας υπήρξαν και οι Μικρασιάτες πρόσφυγες πρόγονοί μας, που έζησαν τον δικό τους Γολγοθά στην Καταστροφή του 1922 και την υποχρεωτική ανταλλαγή των πληθυσμών. Ήρθαν και στην Ιεράπετρα, ξεριζωμένοι από τις πατρογονικές εστίες, κατατρεγμένοι, ρακένδυτοι και ταλαιπωρημένοι, με μόνη αποσκευή και κειμήλιό τους το ιερό εικόνισμα της Παναγίας της Ελεούσας. Μετά την εκδίωξη και εξόντωση του ελληνικού και χριστιανικού πληθυσμού από τη Μικρά Ασία, ενάμισυ εκατομμύριο ξεριζωμένων Μικρασιατών Ελλήνων αναγκάστηκαν να καταφύγουν στην ελεύθερη πατρίδα, αφήνοντας πίσω τους πάνω από 600.000 νεκρούς. Ποταμοί αίματος Ελλήνων της Μικρασίας, Κληρικών και λαϊκών, καθαγίασαν την πολύκλαυστη γη της Ιωνίας, όπως ήταν ο μαρτυρικός θάνατος του Εθνοϊερομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου και των συν αυτώ Αγίων Αρχιερέων Γρηγορίου Κυδωνιών, Αμβροσίου Μοσχονησίων, Προκοπίου Ικονίου, Ευθυμίου Ζήλων, καθώς του εκ Ζήρου Σητείας καταγόμενου Εθνοιερομάρτυρος Αρχιμ. Ιακώβου Αρχατζικάκη, ο οποίος υπέστη μαρτυρικό θάνατο από τα κεμαλικά στρατεύματα και το μωλωπισμένο σώμα του σύρθηκε στα καταματωμένα καλντερίμια του Βουτζά, και το έριξαν σε υπόνομο, για να μην κηδευθεί. Αμέτρητες ήταν οι αρπαγές και οι λεηλασίες σπιτιών και περιουσιών, οι γεωργικές και κτηνοτροφικές καταστροφές, το γκρέμισμα σχολείων, ναών και άλλων ευαγών ιδρυμάτων, η καταστροφή βιοτεχνικών και βιομηχανικών επιχειρήσεων. Διακόπηκε έτσι βίαια ο δεσμός Ελληνικού έθνους και Μικράς Ασίας, που ξεκίνησε τον 11ο αιώνα προ Χριστού στη γη της Ιωνίας, όπου υπήρξε κοιτίδα του Ελληνισμού επί 3.000 χρόνια.

Όπου εγκαταστάθηκαν οι Μικρασιάτες μεγαλούργησαν γιατί στις καρδιές τους μετέφεραν τα ιερά και τα όσια του Γένους μας. Μεταλαμπαδεύσαν τον μοναδικό Ιωνικό πολιτισμό, τονώνοντας τον τοπικό πολιτισμό, αλλά και την εθνική ομοιογένεια στην Ανατολική Μακεδονία και στην Θράκη, στην Αττική και στα νησιά, στην λεβεντογέννα, ηρωοτόκο και αγιοτόκο Κρήτη μας, και ειδικότερα στην ιστορική και φιλόξενη πόλη της Ιεράπετρας. Μπόλιασαν δημιουργικά την οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου και απέδωσαν πολλαπλάσια απ' όσα έλαβαν ως ελάχιστη κρατική αποζημίωση. Με πολλούς κόπους έγιναν οι σπουδαιότεροι παράγοντες της εθνικής παραγωγής και οικονομίας και αναδιοργάνωσαν τη γεωργική παραγωγή καλλιεργώντας χέρσες εκτάσεις με νέα προϊόντα και εφαρμόζοντας νέες και πρωτοποριακές μεθόδους καλλιέργειας. Στους Μικρασιάτες οφείλεται η συστηματικότερη προσπάθεια για την εκβιομηχάνιση της χώρας, ενώ το εμπόριο και η ναυτιλία πήραν νέα άνθηση. Επίσης έβαλαν τη σφραγίδα τους στην επιστήμη, στις τέχνες και τα γράμματα της σύγχρονης Ελλάδας.

Σεβαστοί Πατέρες, κύριε Δήμαρχε της πόλης μας, κυρία Πρόεδρε του Συλλόγου Μικρασιατών Ιεράπετρας, αγαπητοί μου Αδελφοί,

Συμπληρώθηκαν 99 χρόνια από τη γενοκτονία του Ελληνισμού της Μικρασίας και εμείς έχουμε ιερό χρέος να διατηρούμε άσβεστη τη μνήμη των θυμάτων της Αγιοτόκου Μικρασίας και των Μικρασιατών προγόνων μας και να εμπνεόμαστε από τη σταυρική μαρτυρική πορεία των αγιασμένων Μαρτύρων της Πίστεως και της Πατρίδος μας. Θυμόμαστε σήμερα τη γενοκτονία και τον ποταμό ελληνικού αίματος που χύθηκε στην Μικρασία, προσευχόμαστε για την ψυχή όλων εκείνων που φρικτά σφαγιάσθησαν και με οποιοδήποτε τρόπο μαρτύρησαν το 1922 και τιμούμε τους Μάρτυρες και τους Αγίους του Μικρασιατικού Ελληνισμού. Η διατήρηση της μνήμης τους μας κρατά σε πνευματική και εθνική εγρήγορση. Είναι παρήγορο και ελπιδοφόρο το γεγονός πως οι νεότερες γενιές των Μικρασιατών προσφύγων μας δεν λησμονούν τις βαθιές ρίζες τους αλλά κρατούν ζωντανή τη μνήμη της θυσίας των προγόνων τους, αλλά και τις παραδόσεις τους, τα ήθη και τα έθιμα, και τη νοσταλγία για τις αλησμόνητες πατρίδες.

Η ιερά εικόνα της Παναγίας της Ρεϊσδεριανής ας είναι πάντοτε το ιερό κειμήλιο πίστης και προσευχής, το σημείο αναφοράς, μνήμης και νοσταλγίας των απογόνων των Μικρασιατών Ελλήνων της Ιεράπετρας για τις αλησμόνητες πατρίδες και η Χάρις του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού να είναι πάντοτε βοηθός στη ζωή όλων μας. Αμήν.